

A Győri Ítéltábla az **I.r.,II.r., kk. III.r. felpereseknek** a Pál és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2014. szeptember 26. napján kelt 7.P.20.262/2011/69/I. számú ítélete ellen az alperes által 70. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett részét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az alperes a 2010. október 4. napján bekövetkezett vörösiszap katasztrófához vezető környezetveszélyeztető tevékenységével sértette meg a felperesek egészséges környezethez és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát.

Köteles az alperes megfizetni az állam javára az illetéktelenben eljáró hatóság felhívására 123.000 (Egyszázhuszonháromezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes - az üzemeltetésében és tulajdonában álló - **település 1** gyártelepen lévő X. számú vörösiszap tározó tulajdonjogát 1997. július 11. napján megkötött privatizációs szerződéssel szerezte meg, melyben az alperest környezetvédelmi okból részal építésére kötelezték. A ... Környezet-, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (...) 30010-120/1998. számú határozatában környezetvédelmi működési engedélyt adott az alperesnek timföldgyártási és egyéb kiegészítő technológiák folytatására, a 30010-61/2004. számú határozatában környezetvédelmi működési engedélyt adott - egyebek mellett - a X. számú vörösiszap kazetta, mint nem veszélyes hulladéklerakó üzemeltetésére. A működési engedélyben előírt monitoring rendszer működtetését, továbbá évenként az üzemeltető által végzett ellenőrzéseket, megfigyeléseket tartalmazó összefoglaló jelentés készítését. A környezetvédelmi hatóság az alperes által benyújtott dokumentáció alapján a környezetvédelmi felülvizsgálat során - a környezetvédelmi működési engedély visszavonásával egyidejűleg - 2006. február 17. napján egységes környezethasználati engedélyt adott az **"Település"1**-Gyártelepen végzett alumínium és timföldgyártási, valamint az ahhoz kapcsolódó hulladéklerakási tevékenységre. A KÖFE 2006-2010. években az egységes környezethasználati engedélyben foglaltak megvalósulását 2006-ban két alkalommal, 2007-ben négy alkalommal, 2008-ban három alkalommal, 2009-ben négy alkalommal, 2010-ben két alkalommal, utoljára 2010. szeptember 23. napján helyszíni ellenőrzés keretében vizsgálta.

**2010. október 4. napján 12 óra 10 perckor a X. zagytározó gátfala átszakadt, a nagy sebességgel kizúduló jelentős mennyiségű - erősen lúgos kémhatású - vörösiszap a környező településeket: "Település"2t, Település"3t és "Település"4t elöntötte.**

A **"Település"5** Megyei Védelmi Bizottság 2011. április 26-án kelt határozatával azonnali hatállyal kötelezte az alperest a IX. számú kazetta lezárására a vörösiszap kiporzásának megakadályozása érdekében. 2012. május 31. napján a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal **"Település"5i** Bányakapitánysága az alperst eljárási bírsággal sújtotta, mivel a tároló lefedésére, a kiporzás-mentesítés nem történt meg az előírt határidőre teljes egészében.

Az I.r. és II.r. felperesek házastársak, a III.r. felperes a közös kiskorú gyermekük. Az I.r. és II.r. felperes (1/2-1/2 arányú) közös tulajdonát képezi a **"Település"2** ...hrs-ú, ... u. ... szám alatti lakóház ingatlan, valamint a **"Település"2** ... és.... hrsz-ú. ... utcai beépítetlen telkek. A lakóingatlant vörösiszap-áradat közvetlenül nem érintette, annak forgalmi értéke - a katasztrófa előtt - 12.100.000,-Ft volt, 2014. szeptemberében 10.200.000,-Ft, az értékcsökkenés nem a vörösiszap-katasztrófa következménye, hanem az ingatlanpiaci válsággal hozható összefüggésbe. Az építési telkek részben kerítéssel voltak körülvéve, azokon 3-4000,-db használt téglá volt elhelyezve. Az építési telkeket a vörösiszap-áradat elöntötte, azok kármentesítése megtörtént, állapotuk megegyezik a katasztrófa előtti állapottal, forgalmi értékük az iszapkatasztrófa következtében nem csökkent. Az I.r. felperes Ausztriában dolgozik, 2010. október 4-én sem tartózkodott **"Település"2n**. A II.r. és III.r. felperesek az iszapkatasztrófa napján **"Település"2n** tartózkodtak, szemtanúi voltak az áradatnak, de fizikailag a vörösiszappal nem érintkeztek. A II.r. felperes nagyszülője ("A") a vörösiszapba fulladva életét vesztette, a katasztrófa napján otthonából eltűnt, a felperesek családja a holttestét másnap az ingatlanukon található tónál találta meg. Az elhunyttal a felperesek szoros családi kapcsolatot ápoltak, eltűnése és halála a II.r. és a III.r. felperest pszichésen megviselte. A III.r. felperes az őt ért pszicho-traumát még nem tudta feldolgozni, a katasztrófa idején erősen szorongott, sokáig álmodott a katasztrófában látottakról, környezetének megváltozása megviselte. A felperesek a 2010. október 4-ét követő napokat **település 1** rokonaiknál töltötték, majd 2010. december 31-ig **"Település"1-en** lakást béreltek, amiért bérleti díjat nem fizettek, csak közüzemi díjat. A III.r. felperes hosszú évek óta tüdőasztmában szenved, 2010. október 4-ét követően allergiás asztmabetegségében jelentős mértékű állapot-rosszabbodás nem következett be. A II.r. felperes a katasztrófát megelőzően dependens személyiségzavarban, és ebből eredő szorongásos zavarban szenvedett, számára a vörösiszap-katasztrófa nagy pszichés megterhelést jelentett, szorongásos tünetei megerősödtek, ehhez nagyanyja elvesztése miatt gyászreakció társult, ami az idő múlásával lezajlott, szorongásos készsége a katasztrófa előtti állapotra szintre esett vissza.

**A felperesek keresetükben** annak a megállapítását kérték, hogy a vörösiszap-katasztrófa által az alperes megsértette az egészséges környezethez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogukat, ezen túlmenően a vörösiszap katasztrófával összefüggésben keletkezett vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére tartottak igényt az alperessel szemben. Az I.r. és II.r. felperesek egyetemleges jogosultként 10.880.000,-Ft vagyoni kártérítés, az I.r. felperes 2.000.000,-Ft, a II.r. felperes 4.500.000,-Ft, a III.r. felperes szintén

2.000.000,-Ft nem vagyoni kártérítés - és ezen összegek 2010. október 4-től járó törvényes késedelmi kamatainak - megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A vagyoni kárigényüket arra alapították, hogy a közös tulajdonukban álló ingatlanok forgalmi értéke a vörösiszap-katasztrófa következtében összesen 10.100.000,-Ft-al csökkent. A megsemmisült kerítés ellenértékéért 150.000,-Ft-ra, a telkeken tárolt 6.000,-db téglá 360.000,-Ft összegű ellenértékére, 90.000,-Ft albérleti díjra, 120.000,-Ft „többlet-üzemanyagköltségre”, és a kutyaik kezelésének 60.000,-Ft összegű költségére tartottak igényt. Nem vagyoni kárpótlás iránti igényük ténybeli alapjaként azt jelölték meg, hogy a vörösiszap-katasztrófát követően 2010. október 9-én **"Telelpülés"2** kiürítését rendelték el, és egy hétig kényszerűen távol voltak otthonuktól, méltatlan körülmények között laktak. A katasztrófa következtében életük tartósan elnehezült, a porszenyezés miatt az asztmában és porallergiában szenvedő III.r. felperes állapota rosszabbra fordult. A kitelepítés miatt stressz-helyzetben, méltatlan elhelyezési körülmények között, a drámai szituáció miatti állandó szorongásban éltek, a település lakhatatlanná vált, életkörülményeik megváltoztak, a II.r. felperes a nagyszülőjét veszítette el a katasztrófában. Keresetük jogalapjaként a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII.tv. (Kvtv.) 103.§ (1) bekezdésére, a Ptk. 345-346.§-ra, 75.§ (1) bekezdésére, 76.§-ra, 84.§ (1) bekezdésének a.) és e.) pontjára hivatkoztak. Álláspontjuk szerint az alperes a vörösiszap, illetve az azt szállító lúgos víz kezelésével és tárolásával környezetszennyező tevékenységet folytatott, a folyékony zagy nagyenergiájú potenciális mozgása, a vörösiszap erősen lúgos kémhatása a zagytározó fokozott veszélyes üzemi jellegét alátámasztja. Nem következett volna be a gátszakadás, amennyiben a támfal kellően állékony, és az alperes a tározót nem tölti túl, vagy a felgyülemlett felesleges vizet kiszivattyúzza. Nem merült fel a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső olyan elháríthatatlan ok, ami a káraikat előidézte, ezért nem mentesülhet a felelősség alól az alperes.

**Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte.** Érvelése szerint a zagytározó gátjának átszakadásával keletkezett károk nem minősülnek a Kvtv. 103.§ (1) bekezdése szerinti - a környezet igénybevételével, illetve terhelésével okozott környezetszennyező tevékenységgel - okozott károknak, ezért felelőssége nem a veszélyes üzemi felelősség szerint alakul, hanem az általános szabályoknak megfelelően. A vörösiszap nem tartozik a veszélyes anyagok közé, ezért a tárolása sem minősül fokozott veszéllyel járó tevékenységnek. A felperesek kárát egyébként sem a vörösiszap tárolása, hanem a gátszakadás okozta, de ennek bekövetkeztéért felelősség nem terheli. Az általános felelősség alapján pedig a tőle elvárható magatartás, a hatósági engedélyek beszerzése, a vörösiszap tárolásával kapcsolatos tevékenység jogszabályoknak és a hatósági engedélyeknek megfelelő végzése volt, amely maradéktalanul megvalósult, ezt az illetékes hatóságok rendszeresen ellenőrizték is. Másodlagosan - a veszélyes üzemi felelősség alóli kimentés körében - arra hivatkozott, hogy a katasztrófát olyan külső, elháríthatatlan okok együtthatása idézte elő, ami a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. A katasztrófához vezető talajtörés nem a kazettában tárolt vörösiszap és szállítóvíz, hanem a rendkívül súlyos, és a korábbi évek átlagát jelentősen meghaladó özönvísszerű csapadék, illetve földrengés következtében történt. Ebben közrejátszottak a gát általjának geotechnikai jellemzői, a tervezés hiányosságai, a hatósági kötelezésre megépített résfal közrehatása, a jogi szabályozás anomáliái, az engedélyezés és az ellenőrzés hiányosságai. A katasztrófához vezető okokról

nem volt tudomása, a katasztrófa bekövetkezésének előjele nem volt. Vitatta azt is, hogy a katasztrófából eredően a felperesek bármilyen kárt szenvedtek volna, ideértve azok összegét is.

**Az elsőfokú bíróság - a fellebbezéssel részben támadott - ítéletében** megállapította, hogy az alperes a 2010. október 4. napján bekövetkezett vörösiszap-katasztrófa által megsértette a felperesek egészséges környezethez és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. és II.r. felperesnek - mint egyetemleges jogosultaknak - 37.620 forintot, a II.r. felperesnek 1.000.000,-Ft, a III.r. felperesnek 500.000,-Ft nem vagyoni kárpótlást, és ezen összegek 2010. október 5-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatát, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I-II.r. felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 498.176,- Ft perköltséget. Úgy rendelkezett, hogy a felperesek egyetemlegesen fizessenek meg 600.000,- Ft, míg az alperes 300.000,- Ft le nem rótt illetéket az államnak. Határozatának indokolásában idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (továbbiakban Ptk.) 345.§ (1) bekezdését, valamint a Kvtv. 103.§ (1) bekezdését és 102.§ (1) bekezdését. Elsődlegesen a jogalap körében azt vizsgálta, hogy az alperes tevékenysége, vagyis a vörösiszap tárolása fokozott veszéllyel járó, illetve az emberi környezetet veszélyeztető, a környezet igénybevételével, terhelésével járó tevékenységnek minősül-e. Rámutatott, hogy a jelen per tárgyát is képező káresemény miatt - a X. vörösiszap tároló kazetta gátszakadásával okozott károkért - az alperest terhelő felelősséget a Fővárosi Törvényszék előtt 34.P.26.768/2010.számú perben keletkezett jogerős rész- és közbenső ítéletet már megállapította, amely ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta. Az abban a perben előterjesztett - a jelen eljárásban is (a büntetőeljárásban előterjesztett szakvéleményekkel együtt) a per anyagává tett és bizonyítékként értékelt - szakvélemények, tanúvallomások alapján megállapított tényállást, az abból levont jogi következtetéseket a jelen jogvitában is irányadónak tekintette, mivel a két perben a kereset jogalapja és a gátszakadás okai körében a releváns tények azonosak voltak. Miután a jogvitát ezek alapján is elbírállhatónak tartotta, mellőzte a jelen perben az alperes által előterjesztett további bizonyítási indítványokat a katasztrófa közvetlen és közvetett okainak meghatározására vonatkozóan.

Kiemelte, hogy az alperes által végzett tevékenység fokozott veszéllyel járó jellege független attól, hogy a vörösiszap veszélyes hulladéknak minősül-e, illetve hogy azt jogszabály miként minősíti. Az erősen lúgos, maró hatású anyag tárolt mennyiségéből és potenciális károkozó képességéből következően az alperes tevékenysége veszélyes üzemi jellegű tevékenységnek minősül. Az alperes ugyanis a katasztrófa előtt a környezetet terhelte, veszélyeztette, mert szigetelés nélkül a talajra letett, felülről nyitott építményben tárolt veszélyes vegyi hatású anyagot, vagyis a vörös-iszap tárolása az emberi környezetet veszélyeztető tevékenység volt. A veszélyes üzemi felelősség nem a vétkességen alapul, ezért az alperes helytállási kötelezettségét - a felelősség objektív jellege folytán - megalapozza, önmagában a felperesek által bizonyítandó kár bekövetkezése és az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató (károkozó) magatartása közötti okozati összefüggés. A mentesüléshez az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a veszélyes üzemi tevékenység körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő a katasztrófát. Ezen belül az elháríthatatlanság akkor állapítható meg, ha a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel objektíve sem áll fenn a védekezés lehetősége. A hivatkozott jogerős közbenső

ítéletben megállapított gátszakadási okok - az építmény helyének rossz megválasztása, a talaj megfelelőségének elmulasztott vizsgálata, tervezési és kivitelezési hiányosságok, építési és karbantartási szabálysértések, az ún. ferdenyelős technológia alkalmazása, a résfal utólagos megépítése, a folyamatos üzem következtében előálló emelkedett vörösiszap és folyadékszint, a gátszakadást megelőző hat hónap rendkívüli mennyiségű csapadéka - közül a Kúria által is kifejtett álláspontnak megfelelően kizárólag az átlag feletti csapadék mennyiség tekinthető külső tényezőnek, de az sem elháríthatatlan ok. A technika jelenlegi fejlettsége mellett a katasztrófa megelőzhető lett volna. Mindezek alapján pedig az alperes a veszélyes üzemi felelősség alól eredménytelenül próbálta kimenteni magát, ezért a kereset a jogalap tekintetében megalapozott.

A keresetben igényelt vagyoni kártérítés körében a felperesek ugyanakkor kizárólag azt tudták bizonyítani - a csatolt kezelési feljegyzéssel és tanúvallomással -, hogy a kutyáik megbetegedését a vörösiszap-katasztrófa okozta, amivel kapcsolatban 37.620,-Ft káruk merült fel, aminek megtérítésére az alperes köteles. Ezt meghaladóan azonban - az őket terhelő bizonyítási kötelezettségük ellenére - sem tudták bizonyítani a felperesek az egyéb vagyoni kárigényeiket. Így nem bizonyították - a beszerzett szakvélemények alapján -, hogy a tulajdonukat képező ingatlanok forgalmi értéke a vörösiszap-katasztrófa következtében bármilyen mértékben csökkent volna, nem bizonyították a megsemmisült kerítés és a telkeken tárolt téglák értékét, az igényelt albérleti díj és „többlet-üzemanyagköltség” felmerülését és annak összegét sem.

Az előterjesztett megállapítási kereset és nem vagyoni kártérítés körében idézte a károkozaskor hatályban volt Alkotmány 18.§-át, Ptk. 75.§ (1) bekezdését, 76.§-át, illetve 84.§ (1) bekezdésének a.) és e.) pontját. Rögzítette, hogy a perben rendelkezésre álló okiratok bizonyítják, hogy a katasztrófát követő napokban az érintett térségben - így a felperesek lakóhelyén is - megnőtt a levegő szállópor koncentrációja. A felperesek Ajkára költözése az alperesi károkozó tevékenységgel okozati összefüggésben indokolt volt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, mert az iszapkatasztrófát követő időszakban **"Település"**<sup>2n</sup> megnövekedett a légszennyezettség, a veszélyes anyag a felperesi lakókörnyezetbe jutott, azt poráttalommal tartósan terhelte. Ezért megállapította, hogy sérült a felperesek egészséges környezethez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga.

Ezt meghaladóan azonban a felpereseket terhelte annak a bizonyítása azonban, hogy életvitelük tartós negatív megváltozása, közeli hozzátartozójuk elvesztése, egészségi állapotuk romlása és mindezek alperesi magatartással való okozati összefüggése olyan hátránynak minősül, ami a nem vagyoni kárpótlás iránti igényüket megalapozza. A fentiekre is tekintettel a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az I.r. felperes tekintetében nem találta bizonyítottnak olyan hátrányok bekövetkeztét, ami a nem vagyoni kárpótlás iránti igényét megalapozná.

Az eljárás során ugyanakkor bizonyítást nyert, hogy **"A"** halála a vörösiszapba fulladás miatt következett be. A beszerzett szakvélemények igazolták, hogy hozzátartozójuk eltűnése és halála pszichésen megviselte a II.r. és a III.r. felpereseket. A velük szoros érzelmi kötelékben álló közeli hozzátartozójuk halálával a családban éléshez való joguk - a család egységének megbomlásával - sérült, családi életminőségük romlott. Dédnagymamája elvesztése súlyos pszichotraumát jelentett a III.r. felperesnek, amit még nem tudott feldolgozni. A katasztrófa idején erősen szorongott, sokáig álmodott a katasztrófában látottakról, környezetének megváltozása megviselte, nála ez szorongásos készenlétet

vezetett, pszichoszomatikus tüneteket okozott. A II.r. felperesnek az alperesi károkozás előtt is fennálló dependens személyiségzavar tünetei az iszapkatasztrófával összefüggésben súlyosodtak, a katasztrófa súlyos megterhelést jelentett számára, míg közeli hozzátartozójának elvesztése gyászreakciót váltott ki nála. Az elsőfokú bíróság mindezeket mérlegelve a II.r. felperes esetében 1.000.000,-Ft, míg a III.r. felperes esetében 500.000,- Ft összegben látta kompenzálhatónak az őket ért immateriális hátrányokat, ezért ezen összeg, s kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

**Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést,** amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 252.§ (2) bekezdése, és 253.§ (3) bekezdése alapján, másodlagosan az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Lényeges eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a jogalap körében érdemi bizonyítást egyáltalán nem folytatott le, hanem csupán egy másik eljárásban meghozott döntésre hivatkozott, ezzel pedig súlyosan megsértette a közvetlenség elvét. Az általa előterjesztett bizonyítási indítványokat teljes egészében figyelmen kívül hagyta, így többek között **"B"** gátépítő szakmérnök meghallgatását is mellőzte, aki az állami felügyelet kirendelésére érkezett a helyszínre. A 2010. október 4-én bekövetkezett katasztrófa okai a mai napig nem tisztázottak egyértelműen, e körben a szakvélemények elemzése és a szakértők meghallgatása a folyamatban lévő büntetőeljárásban most is zajlik. A katasztrófa pontos okának a tisztázása nélkül a kártérítési felelőssége megállapításának sem lehet helye. Az elsőfokú ítélet azt állapította meg, hogy az alperes a 2010. október 4. napján bekövetkezett vörösiszap-katasztrófa által megsértette a felperesek egészséges környezethez és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát, miközben ebben a körben szintén nem folytatott le bizonyítást, erre adatok sem merültek fel. A gátszakadást nem az alperes tevékenysége, vagy mulasztása okozta, így értelmezhetetlen az elsőfokú ítélet rendelkező részének a megállapítása, személyiségi jog megsértése csak az alperes valamely konkrét tevőleges magatartásával vagy mulasztásával valósítható meg. Sem a kereset, sem az ítélet, nem jelöli meg azt a magatartást, amelynek az ítéletben foglalt személyiségi jogsértések a következményei lehetnek. A személyhez fűződő jog megsértését megállapító ítéletnek pedig a rendelkező részében kellene meghatároznia azt a magatartást, mellyel kapcsolatosan a jogsértést megállapítja. Ez az elsőfokú ítéletéből hiányzik, amit az ítélet indokolása sem küszöböl ki. A veszélyes üzemi felelősség nem vétkességi, hanem objektív felelősség, azt megalapozza a jogellenesség, a kár és a kettő közötti okozati összefüggés, vagyis a károkozó vétkessége nem feltétele a kártérítési felelősség megállapításának. A felperesek keresetükben meg sem jelölték azt az alperesi magatartást, melynek jogellenességére tekintettel az alperes felelőssége megállapítható, pedig a jogellenes magatartás fogalmi eleme a veszélyes üzemi felelősségnek is. Az alkalmazandó objektív felelősségi alakzat nem mentesíti a felpereseket a bizonyítás terhe, és a bíróságot sem az indokolási kötelezettsége alól. Az elsőfokú bíróság nem értéke súlyának megfelelően azt, hogy hatósági előírásra készült a tározó körüli résfal, illetve függönyfal, melynek rendeltetése éppen az volt, hogy külső szigetelésként megakadályozza a környezet terhelését, veszélyeztetését. Az elsőfokú bíróság a felperesek vagyoni kártérítés iránti igényét helytállóan utasította el, de a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezése összecszerúságában eltúlzott, mert a bírói gyakorlat szerint magasabb összegű nem vagyoni

kártérítést „csak bizonyítottan súlyos körülmények” alapoznak meg, melyek a felpereseknél nem bizonyítottak.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Előrebocsátja az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ /3/ bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek alapján - fellebbezés hiányában - a felülbírálat nem érintette az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító, első fokon jogerőre emelkedett rendelkezéseit.

Az így elbírált fellebbezés nem alapos.

A fellebbezése kapcsán az ítélőtábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, melyet a Pp. 221. §-ában foglaltaknak megfelelően indokolt meg.

Az ítélőtábla álláspontja szerint - a fentiekben részletezett - fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a szükséges és elégséges mértékben a bizonyítási eljárást lefolytatta. Az ott beszerzett bizonyítékokat a Pp.206.§-ának megfelelően, helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, és érdemben helytálló döntést hozott, amivel az ítélőtábla egyetért.

A fellebbezésben hivatkozottak miatt az ítélőtábla rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság az alperes kárfelelősségének fennállása körében eljárása során -egyebekben részben az alperes indítványára is - beszerezte más károsultak által az alperes ellen indított perekben, továbbá a büntetőeljárásban elkészült ugyanarra a szakkérdésre vonatkozó szakvéleményeket. Ennek nem volt eljárási akadálya, hiszen a Pp. - annak 3.§ (5) bekezdéséből következően - a szabad bizonyítási rendszer alapelvein áll, azt pedig az alperes sem vitatta, hogy a beszerzett szakvélemények esetében eljáró bíróságok a szakértői bizonyítást a garanciális szabályok betartásával folytatták le. E szakvélemények ismertetésükkel az elsőfokú eljárás részévé váltak, vagyis azokat az elsőfokú bíróság oly módon használta fel, hogy ezáltal a felek eljárási jogait nem sértette, így a közvetlenség elvét sem. Az így beszerzett aggálytalan szakvéleményeket pedig az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerint a perben bizonyítékként értékelhette, ugyanezen szakkérdések megválaszolására újabb szakértő kirendelése már szükségtelen.

A Ptk. 345.§ (1) bekezdésének utolsó mondata szerint a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni arra is, aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz.

A perbeli esetben az elsőfokú bíróság mindenben helytállóan állapította meg, hogy az alperesi tevékenység - vagyis a nagy mennyiségű erősen lúgos, maró hatású folyékony anyag lakott települések közvetlen közelében történő tárolása - önmagában az emberi környezeti veszélyeztető tevékenységnek minősül. Tekintettel arra, hogy az alperes tulajdonában és

üzemeltetésében álló tárolóból - a gátszakadás miatt - kiömlő vörösiszap súlyos környezeti károkat okozott, amely károk bekövetkezte az alperesi tevékenység emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével állt összefüggésben, ezért az alperes környezetveszélyeztető tevékenysége közvetlen oksági kapcsolatban állt a káreseménnyel. E kapcsolat pedig az alperes kártérítési felelősségét a Ptk. 345.§ (1) bekezdése alapján önmagában megalapozza. Ebből következően az alperes alaptalanul kifogásolta a fellebbezésében, hogy akár a kereset, akár az elsőfokú ítélet ne jelölte volna meg a kártérítési felelősségét kiváltó alperesi „magatartást,” mert az maga az alperes emberi környezetet veszélyeztető fenti tevékenysége, ami önmagában megalapítja az alperes veszélyes üzemi felelősségét, ha azzal összefüggésben valakinek kára keletkezett.

Az elsőfokú eljárás tárgyává tett szakvélemények alapján az elsőfokú bíróság aggálytalanul állapította meg a gátszakadáshoz vezető alapvető okokat, amelyek alapján a perbeli jogvita elbírállható volt. Ennek körében további bizonyítás lefolytatására nem volt szükség, ezért helytállóan mellőzte az elsőfokú bíróság az alperes erre vonatkozó indítványait.

Ezek lényege szerint a gátszakadás összetett jelenségek eredménye volt, de ezek alapvetően éppen az alperes fenti tevékenységének azzal a mozzanatával álltak okozati összefüggésben, amely miatt az általa folytatott tevékenység környezetet veszélyeztető tevékenységnek is minősül, vagyis nem tekinthetők olyan az alperes „fokozott veszéllyel járó” tevékenységi körén kívül eső oknak, amely alapján az alperes a felelőssége alól mentesülhetne.

Ebből következően az alperes kárfelelősségének a fennállását az már nem érinti, hogy esetlegesen még milyen egyéb okok vezettek a katasztrófához az alperes környezetveszélyeztető tevékenységére irányadó objektív felelősségi alakzat miatt. Az alperes által hivatkozottak kizárólag a felróhatósági alapú általános polgári jogi felelősség megítélése körében bírnának jelentőséggel. A jelen per elbírállása szempontjából azonban ezek érdektelenek, éppúgy ahogy semmilyen jelentőséggel nem bír az sem, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárás során megállapítható lesz-e, és milyen körülmények alapján az eljárás alá vont személyek büntetőjogi felelőssége.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes kártérítési felelőssége a katasztrófával összefüggésben bekövetkezett károkért a Ptk. 345.§-a alapján fennáll.

Ezt követően a felpereseket a perben annak a bizonyítása terhelte, hogy az előterjesztett vagyoni káruk - a fokozott veszéllyel járó tevékenység szabályainak alkalmazását kiváltó - az alperes által folytatott környezetveszélyeztető tevékenységgel összefüggésben keletkezett.

Ennek körében pedig - a fellebbezett részt illetően - az I.r. és a II. felperesek a csatolt okiratokkal és a tanúvallomással maradéktalanul igazolták, hogy a kutyáik orvosi kezelésére a vörösiszap katasztrófa miatt került sor, ezért az ezzel kapcsolatos költségek megfizetésére az elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte az alperest.

Ezt meghaladóan a felperesek keresete a Ptk. 84.§ (1) bekezdés a.) pontja alapján az egészséges környezethez és az emberi mértőséghez fűződő személyiségi joguk

megsértésének a megállapítására irányult, valamint a Ptk. 84.§ (1) bekezdés e.) pontja alapján kártérítésre tartottak igényt.

hivatkozott az alperes arra, hogy ennek körében az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást, hiszen ennek körében - az alperes által vitatott tények tekintetében - igazságügyi orvos - pszichiáter és pszichológus szakértői vélemények beszerzésére került sor. Annak a tényét pedig az alperes sem vitatta, hogy a katasztrófát követő napokban az érintett térségben - így a felperesek lakóhelyén is - megnőtt a levegő szállópor koncentrációja, a felperesek Ajkára költözése az alperesi károkozó tevékenységgel okozati összefüggésben indokolt volt, mert az iszapkatasztrófát követő időszakban **"Település"** megnövekedett a légszennyezettség, a veszélyes anyag a felperesi lakókörnyezetbe jutott, azt poráttalommal tartósan terhelte. Mindezek alapján pedig helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy sérült a felperesek egészséges környezethez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga.

Az ítéletábra az erre vonatkozó alperesi fellebbezési érvelést - kizárólag - annyiban osztotta, hogy az alperes nem a „vörösiszap-katasztrófa által” sértette meg a felperesek e személyiségi jogait. Helyesen ugyanis - a jogalap körében a fent kifejtetteknek megfelelően - a katasztrófhhoz vezető környezetveszélyeztető tevékenységével sértette meg a felperesek érintett személyiségi jogait. A fent kifejtettek szerint ugyanis maga az alperes emberi környezetet veszélyeztető tevékenysége az, ami önmagában megalapítja az alperes veszélyes üzemi felelősségét, ha azzal összefüggésben valakinek kára keletkezett. Ennek megfelelően önmagában a katasztrófhhoz vezető környezetszennyező alperesi tevékenység az, amivel az alperes megsértette a felperesek nevesített személyiségi jogát.

Ezért az ítéletábra a helybenhagyó határozatában az elsőfokú ítéletet ezzel pontosította, ami ugyanakkor az elsőfokú ítélet megállapításának érdemi helyességét nem érinti.

Az alperes a fellebbezésében alaptalanul kifogásolta a II.r. és a III.r. felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét is.

Az elsőfokú bíróság ugyanis a Pp. 206.§ (1) bekezdésének helyes alkalmazásával a felpereseket ért nem vagyoni hátrányok és a káresemény közötti okozati összefüggést helytállóan állapította meg. Kimerítően felsorolta a nem vagyoni kárpótlás összegénél figyelembe vehető releváns körülményeket, és ezek teljeskörű értékelésével és okszerű mérlegelésével helytállóan állapította meg a nem vagyoni kárpótlás összegét, a II.r. és a III.r. felpereseket ért nem vagyoni hátrányok súlyához igazodva, annak megváltoztatására az ítéletábra nem látott alapot.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - fentiek szerinti pontosítással - a Pp. 253.§ /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is pervesztes alperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját perköltségét, és mivel a felpereseknek a másodfokú eljárásban igazolt költsége nem merült fel, ezért e körben az ítéletábra a döntést mellőzte. Köteles továbbá az alperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, az

Itv. 59.§ (1) bekezdése, 74.§ (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket

Győr, 2015. évi május hó 7. napján

**Dr. Lezsák József sk.**  
a tanács elnöke

**Dr. Bajnok István sk.**  
előadó bíró

**Dr. Sarmon Hedvig sk.**  
bíró

Kiadmány hitelül:

Kiadó